

Warszawa, dnia 01.02.2007 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

Jan Szyszko

DLOPiK-op/ogiz-4200/IV.C-12/2481/06/07/aj

Pan dr Lech BLOCH

Łowczy Krajowy

Przewodniczący Zarządu Głównego

Polskiego Związku Łowieckiego

Odpowiadając na wniosek w sprawie ustanowienia derogacji na łowieckie pozyskanie wilka w okresie od dnia 1 września do dnia 31 marca, metodą polowań indywidualnych, uprzejmie przekazuję poniższe informacje.

Funkcjonujący w naszym kraju system monitoringu liczebności wilka uznawany jest przez wielu za jeden z najlepszych na świecie. Oficjalne dane, gromadzone przez Wojewódzkich Konserwatorów Przyrody i publikowane w rocznikach statystycznych GUS, wskazują że w Polsce żyje około 700 wilków (743 osobników w 2003 roku., 690 w 2004 r.). Liczba ta nie różni się znacznie od wyników inwentaryzacji dokonywanej przez naukowców zajmujących się ochroną wilków. Projekt pt. „Inwentaryzacja wilka i rysia w Polsce” jest koordynowany przez Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży i prowadzony w ścisłej współpracy z Lasami Państwowymi i Parkami Narodowymi. W wyniku prowadzenia projektu w sezonie 2003/2004 liczebność populacji wilka oszacowano mniej więcej na 700 osobników, natomiast w sezonie 2004/2005 mniej więcej na 630 osobników. Metodyka przyjęta w inwentaryzacji wyklucza możliwość kilkukrotnego liczenia watah mających terytoria w kilku sąsiadujących obwodach łowieckich. W związku z powyższym należy przyjąć liczbę około 700 osobników wilków jako rzeczywistą liczebność populacji wilka w naszym kraju.

W okresie powojennym na skutek zmasowanej akcji tępienia wilka na terenie całego kraju populacja tego gatunku osiągnęła stan około 100 osobników w 1973 roku.

Pierwszym współczesnym aktem prawnym w Polsce obejmującym pełną ochroną wilka *Canis lupus* było rozporządzenie 2/92 Wojewody Poznańskiego z dnia 13 kwietnia 1992 r. w sprawie gatunkowej ochrony zwierząt, uznające wilka za gatunek podlegający całkowitej ochronie na obszarze całego ówczesnego województwa poznańskiego.

Ochroną gatunkową ścisłą na terenie całego kraju wilk został objęty od 1998 roku, mocą rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 kwietnia 1998 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 47, poz. 298). Obecnie wilk jest gatunkiem ściśle chronionym na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237). Wilk jest również gatunkiem chronionym w większości krajów europejskich, na podstawie trzech aktów prawnych: Konwencji Waszyngtońskiej, Konwencji z dnia 19 września 1979 r. o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk – Konwencji Berneńskiej (Dz. U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263) oraz Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

Polska leży na zachodnim skraju ciągłego kontynentalnego zasięgu wilka. Z punktu widzenia dziedzictwa przyrodniczego naszego kontynentu, na Polsce spoczywa szczególna odpowiedzialność za ochronę wilka, ponieważ jest ona jednym z nielicznych krajów Europy, gdzie zachowały się żywotne populacje tego gatunku. Polska ze względu na swoje położenie geograficzne stanowi łącznik między obszarami leśnymi Europy Wschodniej - gdzie występują zwarte i liczne populacje tego drapieżnika, a kompleksami leśnymi Europy Zachodniej - gdzie są one od dawna wytępione. Nasz kraj jest więc ważnym ogniwem w procesie restytucji wilka na kontynencie europejskim.

Wilk na obszarze naszego kraju jest gatunkiem zagrożonym. Podstawowe zagrożenia utrzymania i rozwoju populacji wilka w Polsce to - fragmentacja środowisk, bariery migracyjne i izolacja subpopulacji. Do niedawna główną barierą uniemożliwiającą łączność między populacjami wilków w różnych częściach kraju były wielkie obszary upraw rolnych. Obecnie większego znaczenia nabierają rosnące natężenie ruchu samochodowego, zabudowa oraz plany rozbudowy sieci dróg ekspresowych i autostrad. Drogi te, zgodnie z obowiązującymi standardami i wymogami bezpieczeństwa, będą na znacznych odcinkach ogrodzone, co oznacza niemal całkowitą barierę w przemieszczaniu się dużych zwierząt naziemnych. Jeżeli nie zostaną podjęte odpowiednie środki zaradcze, polska populacja wilków zostanie silnie ograniczona do wschodnich przygranicznych obszarów. Szereg mniejszych populacji (np. w Puszczy Piskiej, dolinie Biebrzy, Lasach Napiwodzko-Ramuckich), a szczególnie populacji znacznie oddalonych od wschodniej granicy kraju, w Beskidzie Śląskim, Polsce Zachodniej, może w najbliższym czasie zaniknąć. Znaczna część polskiej populacji wilków pozostaje silnie rozczłonkowana, a poszczególne jej fragmenty są niewielkie i narażone na wyginięcie. Analizy prowadzone dla podobnych populacji (np. w warunkach Szwecji i Norwegii) wykazały, że szansę przetrwania powyżej 100 lat mają izolowane populacje wilków liczące co najmniej 200 osobników.

Wilk spełnia istotną rolę w utrzymaniu równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym i jest naturalnym regulatorem liczebności i stanu zdrowotnego zwierzyny łownej.

Złożona przez ZG PZŁ propozycja ustanowienia dla wilka sezonu polowań od dnia 1 września do dnia 31 marca stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania populacji tego drapieżnika, która w 95% żyje w grupach rodzinnych. Ustanowienie tak długiego sezonu polowań może spowodować odstrzał ciężarnych samic, co może doprowadzić do utraty jedyneho miotu w roku. Zagrożeniem jest też odstrzał innych członków grupy rodzinnej, którzy biorą aktywny udział w wychowaniu młodych. W efekcie takie działanie może doprowadzić do wzmożonego drapieżnictwa na domowych kopytnych, jeśli zredukowana liczebnie wataha czy samotna samica będzie musiała wychować podrośnięte młode.

Wnioskowany coroczny odstrzał około 10 % krajowej populacji wilka mógłby stanowić poważne zagrożenie dla stabilności populacji. Nie ograniczyłby on również liczby ataków wilków na zwierzęta gospodarskie, ponieważ odstrzelwane byłyby losowo wybrane osobniki, a nie osobniki wyrządzające szkody w pogłowie zwierząt gospodarskich.

Minister Środowiska, w porozumieniu z ośrodkami naukowymi oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się ochroną tego gatunku, od wielu lat prowadzi działania związane z opracowywaniem odpowiednich metod ochrony zwierząt gospodarskich przed atakami wilków. Wynikiem tych prac są m.in. „Strategia gospodarowania populacją wilka w Polsce” (2000 r.) oraz poradnik „Analiza dotychczasowych rodzajów i rozmiaru szkód wyrządzanych przez wilki oraz stosowanie metod rozwiązywania sytuacji konfliktowych” (2005 r.).

Poradnik został udostępniony wszystkim Wojewódzkim Konserwatorom Przyrody i Dyrektorom Parków Narodowych, którzy mogą organizować odpowiednie szkolenia dla hodowców zwierząt gospodarskich. Poradnik prezentuje szczegółowe, techniczne sposoby ochrony zwierząt gospodarskich przed wilkami. Metody w nim wymienione to m.in.: wykorzystanie pasterskich psów stróżujących oraz innych zwierząt do ochrony stad, ogrodzeń siatkowych, elektrycznych, fladr, przesiedlenia tych zwierząt, sterylizacja, wywoływanie awersji pokarmowej czy odpowiednie gospodarowanie naturalną bazą pokarmową wilków. Większość naukowców zajmujących się ochroną tych drapieżników w Polsce uważa, że jeżeli wymienione metody zawodzą, w niektórych sytuacjach jedynym wyjściem jest odstrzał. Dotyczy to sytuacji, gdy wataha lub pojedyncze osobniki wyspecjalizują się w polowaniu na zwierzęta gospodarskie. Wówczas mimo nawet najlepszych zabezpieczeń zakończone sukcesem ataki wilków powtarzają się. Dorosłe osobniki przekazują młodym specyficzny behavior pokarmowy i wtedy jedynym wyjściem staje się szybki odstrzał.

W takich przypadkach Minister Środowiska na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.), po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody, wydaje zezwolenie na zabicie osobników wyrządzających szkody w pogłowie zwierząt gospodarskich. Precyzyjne warunki zawarte w zezwoleniach zwiększają prawdopodobieństwo odstrzału osobników

wyspecjalizowanych w atakach na zwierzęta gospodarskie. Znane są przykłady, kiedy wystarczył odstrzał jednego wilka, by nie powtarzały się zagryzienia zwierząt gospodarskich na danym terenie.

W związku z powyższym nie mogę przyjąć propozycji i argumentacji ZG PZŁ w sprawie ustanowienia derogacji na łowieckie pozyskanie wilka na terenie naszego kraju.

z upoważnienia Ministra
Andrzej Szweda – Lewandowski
Podsekretarz Stanu
Główny Konserwator Przyrody